

Pilotná simulácia tlmočenej videokonferencie v audiovizuálnom štúdiu

„Tlmočnicka videoconference story“

Mária Smetanová, Filozofická fakulta PU, majockas@gmail.com

Ľuba Krutská, Pravoslávna bohoslovecká fakulta PU, ljubinkas@gmail.com

Súčasnosť nám prináša rad nových poznatkov a objavov na poli mnohých vedeckých disciplín. Progres, ktorý súvisí s globalizáciou sveta, kladie na človeka veľké nároky a požiadavky, pretože ho doslova núti, aby sa s najnovšími výtvarnými doby a trendmi zoznámil, prispôbil sa im a plne zautomatizoval ich aplikáciu. Nové technológie prenikajú i do profesie prekladateľa a tlmočníka a pokiaľ si mediátor chce udržať krok s modernou dobou, je nútený trénovať svoje adaptačné schopnosti. Tendencia prepojiť translatologickú činnosť s technológiou je v praxi evidentná. V tomto storočí už nie je netradičné, aby konferenčné tlmočenie bolo realizované vo virtuálnom prostredí. Je to možné vďaka technickému pokroku (dištančná komunikácia, digitalizácia obrazu a zvuku, synchronizácia niekoľkých účastníkov, internetové služby transferu dát atď.). Keďže vývoj technológií nasvedčuje tomu, že v budúcnosti sa nasadzovanie tlmočníkov, ktorých tlmočnický výkon sa bude realizovať vo virtuálnych podmienkach stane bežnou praxou, nevyhnutnou súčasťou profesionálneho zabezpečenia mediácie sa stáva aj aplikovaný výskum problematiky konferenčného tlmočenia napríklad pri videokonferenciách.

Vzhľadom na stúpajúci záujem o danú tému, resp. kvôli splneniu podmienok, ktoré kladie súčasný trh práce by bolo žiaduce, aby tie vzdelávacie inštitúcie, ktoré vychovávajú budúcich prekladateľov a tlmočníkov vyvíjali väčšie úsilie a zvýšený záujem o výskum takej témy akou sú inovačné technológie implementované do translačného procesu a v rámci možnosti obohacovali edukáciu o simulované tréningy rôznych komunikačných situácií. Študenti by si tak mohli vyskúšať prácu vo virtuálnom prostredí a hlavne včas sa pripraviť na to, s čím sa v praxi môžu eventuálne stretnúť. Na základe vlastnej empirie by naviac získali „rezistenciu“ voči novým situačným kontextom, keďže by v nich boli adekvátne zorientovaní aj vďaka práve takýmto tréningom, ktorých cieľom je zvýšenie tlmočnickej kompetencie. Výsledky bádania by mohli nielen obohatiť doterajší výskum, ale aj pomôcť vo vzdelávaní študentov odboru prekladateľstvo a tlmočníctvo, resp. didaktickom usmernení pedagógov. Práve pre tento aspekt sme sa rozhodli venovať danej problematike a realizovať pracovný výskum. Intenciou našej práce bolo komplexné spracovanie skúmanej problematiky zamerané na prezentáciu dosiahnutých výsledkov a posun daného druhu výskumu bližšie k potrebám translatologickej praxe. Výstupom nášho projektu je elaborát zosumarizovaných poznatkov z oblasti vyčlenenej problematiky, ktorý má ambíciu byť prínosom v ďalšom bádani a vzdelávaní.

Z dôvodu absencie simulovaných tréningov realizovaných vo virtuálnom prostredí na našom pracovisku sme sa rozhodli venovať práve avízovanej téme. Keďže zapojiť študentov do tlmočenej on-line konferencie bolo v rámci učebného tréningu náročné (neskúsenosť študentov s daným druhom komunikácie či komplikovanosť nadviazať spoluprácu s inými vzdelávacími inštitúciami), tak sme sa rozhodli pre tlmočenie videokonferencie z archívneho záznamu. Prípadovú štúdiu (experiment) sme nazvali „Tlmočnicka videoconference story“ a predstavovala simuláciu unilaterálne simultánne tlmočenej videokonferencie v rámci tlmočnickeho tréningu.

Vzhľadom na náročné podmienky, ktoré si vyžadoval náš pilotný pracovný výskum (zabezpečenie adekvátnych priestorov a technického vybavenia) sme požiadali o spoluprácu

vedúceho Audiovizuálneho štúdia Centra celoživotného a kompetenčného vzdelávania Prešovskej univerzity v Prešove (AVŠ CCaKV PU v Prešove), ktorý nám vyšiel v ústrety. Vyššie uvedené technické pracovisko predstavovalo alternatívu tlmočnickeho laboratória (tlmočnickej kabínky), keďže spĺňalo kritériá k realizácii simulácie tlmočenej videokonferencie. Malo k dispozícii multifunkčnú videokonferenčnú miestnosť, umožňovalo komunikáciu vo virtuálnom videokonferenčnom prostredí (prostredníctvom EVO – Enabling Virtual Organisation), disponovalo nahrávacím zariadením, dataprojekciou, izolovaným priestorom na elimináciu vonkajších negatívnych podnetov, primeraným osvetlením, klimatickými podmienkami atď.

Pilotná simulácia tlmočenej videokonferencie bola uskutočnená v dopoludňajších hodinách 10. augusta 2011 v AVŠ. Probátorom sme sa snažili vytvoriť „najoptimálnejšie“ ergonomické podmienky, teda splnenie maximálne ideálnych požiadaviek na komplexnú úpravu pracoviska i práce – prístup k podkladom na prípravu (transcript archívneho videozáznamu z <http://kremlin.ru/transcripts/8872>) v primeranom časovom horizonte, výber zdrojového materiálu určeného k tlmočeniu, tlmočenie do jazyka A (podľa klasifikácie AIIC je to tlmočenie do rodného jazyka), adekvátne technické vybavenie, priestorové zabezpečenie či výber dňa a času tlmočenia. Probátorom-mediátorom (absolventom odboru prekladateľstvo a tlmočníctvo) bol pustený videozáznam (<http://news.kremlin.ru/video/534>) a ich úlohou bolo unilaterálne simultánne pretlmočiť počuté. Po nahrávaní nám bol poskytnutý záznam v mp3 formáte. Takto zdokumentovaný výkon probátorov-tlmočníkov sme potom mohli segmentovať, analyzovať a sformulovať závery v evaluačnej fáze nášho pracovného výskumu. Keďže počas videokonferenčných prenosov často dochádza k znehodnoteniam východiskových prejavov, tlmočník by mal byť na to adekvátne pripravený, a preto sme sa rozhodli simulovať „nepriaznivé“ podmienky pre tlmočenie. V AVŠ bol znehodnotený zdrojový materiál doplnením o echo (ozvena), šumy, hluché miesta, sekacie zvuku a obrazu, zlyhávanie zvukového prenosu v slúchadlách probátorov, auditívno-vizuálna asynchrónnosť atď. V experimente nás zaujímalo ako ovplyvní neskúsenosť s novou komunikačnou situáciou a znehodnotenie zdrojového záznamu tlmočnický výkon probátorov (teda aký bude mať dopad na tlmočenie práca v „neobvyklom“ prostredí, variabilita rečníkov, spoločenská izolácia, množstvo technického vybavenia, snímanie tlmočníka kamerou, rušivé audiovizuálne momenty atď.). U probátorov sme sledovali ich kultúru hovoreného prejavu (frekvencia výskytu posunov), flexibilitu (potenciálny prechod na iné spôsoby prevodu), zmeny nonverbality. Závery simulácie unilaterálne simultánne tlmočenej videokonferencie v rámci tlmočnickeho tréningu priniesli „nové svetlo“ do skúmanej problematiky. Realizáciou simulácie tlmočenej videokonferencie sme zároveň dokázali, že AVŠ svojim ako technickým, tak aj personálnym zabezpečením ponúka široký diapazón možností, a preto v budúcnosti plánujeme pokračovať v rozširovaní jeho efektívneho využitia.

Positívna skúsenosť s týmto pilotným experimentom, ale najmä spätná väzba u probátorov determinovali to, že sa v budúcnosti naďalej pousilujeme venovať výskumu inovačných technológií aplikovaných v translatickej praxi.

Záverom by sme chceli vyjadriť úprimné poďakovanie RNDr. Františkovi Frankovi, PhD., vedúcemu AVŠ CCaKV PU v Prešove, za jeho spoluprácu pri realizácii nášho pracovného výskumu.